

Päivitetty viimeksi: 25.10.2018

Riitta Syrjä ELL 879

- a) eläinten pitopaikka

Aholan Maito

FI 000002462382

Otermantie 7 91600 Utajärvi

- b) Valtakunnallisen terveydenhuolto-ohjelman mukainen eläinlajikohtainen selvitys tautisuojauksesta sekä eläinten pitopaikan toimintatavoista ja pito-olosuhteista, joilla on merkitystä eläinten lääkitystarpeen kannalta

Pitopaikka on kahden lypsyrobotin pihatto, jossa on noin 120 lypsyssä olevaa lehmää, yhteensä

n 260 nautaa. Tila on luomutila. Hiehot ja vasikat ovat vanhassa navetassa. Umpilehmillä on oma osastonsa uudessa navetassa, josta ne pääsevät ulos jaloittelemaan. Kaikki ikäluokat ovat omissa osastoissaan. Lehmät poikivat olkipohjaiselle poikima-alueelle, muuten kuivikkeena käytetään

turvetta. Parsissa on parsipedit. Ritiäläkäytävien puhdistuksen hoitaa robotti, parret puhdistetaan käsipelillä useamman kerran päivässä. Lehmät ovat puhtaita. Kesällä ne pääsevät ulos laitumelle, lehmät pääsevät ulos jaloittelemaan myös talvella. Samoin osa hiehoista laiduntaa. Vastasyntyneille vasikoille on yksilökarsinat, josta ne pian siirretään vanhaan navettaan ryhmäkarsinoin. Kesällä pikkuvasikat ovat ulkona igluissa, jotta tartuntapaine vanhassa navetassa saadaan pienemmäksi. Isommilla vasikoilla on jo pehmustetut parret.

Tautisulku on molemmissa navetoissa. Omat vaatteet

vaihdetaan talon suojavaatteisiin ja saappaisiin. Vesipisteitä on riittävästi ympäri navettaa.

Eläimiä on jouduttu ostamaan useammasta paikasta, kaikilla ostoeläimillä ei ole ollut

terveystodistusta, salmonella- todistukset kylläkin.

- c) Eläinten terveydentilan ylläpitoon ja ennaltaehkäisyyn liittyvät toimenpiteet, kuten rokotus- ja loishäätöohjelma sekä vitamiinien ja hivenaineiden saannin turvaaminen.

Tilalla on todettu Streptococcus agalactia tartunta, joka aiheuttaa monenlaista lisätyötä. Maitonäytteitä otetaan runsaasti, robotin puhdistusta on lisätty, vesikupit puhdistetaan päivittäin, kerran viikossa. Virkonilla ja yleiseen hygieniaan on kiinnitetty huomiota. Kuivadesinfiointiaainetta levitetään parsiin viikottain. Robotin ruoka-kaukalot pestään päivittäin. Robotin vaahtopesu päivittäin. Umpituubit laitetaan kaikille lehmillä maitonäytteen mukaisesti toistaiseksi, kunnes agalactia saadaan rauhoittumaan. Uusi saneerausohjelma aloitettu Valion terveydenhuoltoeläinlääkärin toimesta huhtikuussa 2018.

Kesällä tilalla esiintyi epidemia sorkkatulehduksia, tarkempi diagnoosi vielä selvittämättä. Epäilty DD:tä, eli sorkka-alueen tarttuvaa ihotulehdusta. Sairastuneet lehmät jouduttiin lopulta laittamaan teuraaksi. Ennaltaehkäisevästi tilalla on ollut käytössä sorkka-allas, jossa aluksi 5 % . Nova Hoof GA sorkkaliuos. Tarkoituksena on ruveta käyttämään kuparisulfaattia 5 % liuoksena 2-3. pvnä viikon välein, jatkossa joka toinen viikko ja mahdollisesti vain kerran kuukaudessa jos uusia tapauksia ei esiinny. Sorkka-allas laitetaan ulko-oven eteen, lehmät joutuvat kulkemaan sen kautta päästäkseen jaloittelemaan. Paikallishoitona tarvittaessa Nova Hoof Spray DD.

Tilan vasikoista on eristetty rota- virus. Vanhemmista vasikoista on eristetty kokkideja. Pahoja epidemioita ei ole esiintynyt, paranevat yleensä Benfital- juotolla. Vasikkakarsinat desinfioidaan Neopredisan- liuoksella tyhjennyksen jälkeen kokkidipaineen vähentämiseksi. Ternimaidon juottoa on tehostettu, ja vasikoiden iglukasvatus kesällä vähentää huomattavasti tautipainetta.

Luomutilalla ennaltaehkäisevä hoito ei ole sallittua, mutta koska poikimahalvausriski on suuri ja halvaantuneen lehmän hoitaminen jalattomana on monesti jo myöhäistä, olen suositellut kolme kertaa poikineille ja sitä vanhemmille lehmillä kalkkivalmisteita suun kautta poikimisvaiheessa. Tilalla käytetään lähinnä boluksia. Sallituista kalkki- ja ketoosivalmisteista, joista ei mene hoitokertaa, on toimitettu lista toimijalle.

Orgaanista seleeniä sisältävä seleenikivennäinen on erittäin tärkeä luomutuotannossa. Kivennäiset ja vitamiinit lisätään appeeseen.

#### d) vasikoiden nupoutus

Vasikat nupoutetaan eläinlääkärin suorittamassa nukutuksessa, puudutettuna ja tulehduskipulääkkeen kera.

- e) Eläinten pitopaikassa tavanomaisesti ilmenevät lääkkeiden käyttötarvetta aiheuttavat sairaudet

Yleisin lääkkeiden käyttöä aiheuttava sairaus on utaretulehdus. Tilalta on löydetty yksittäisiä

*Streptococcus agalactia*- tapauksia, mikä merkitsee runsasta näytteenottoa. Tilalla on käyty

tekemässä tilannekatsaus Pro Agrian toimesta, ja tilalle on tehty *Str. agalactiae* - saneeraussuunnitelma. *S agalactia*- hoito on aloitettava välittömästi, mikäli

hoidetaan, ensisijaisesti sairastuneet lehmät karsitaan pois. Kaikille lehmille on sovittu käytettävän

umpeenpanotuubeja, kunnes *S agalactia* saadaan hävitettyä. Muita tilalla esiintyviä bakteereja ovat

KNS, *S. uberis* ja *S. dysgalactia* sekä muutamia *S aureus*- tapauksia. Penisilliiniresistenttejä kantoja

on joitakin.

Tilalla on satunnaisesti nivel- ja sorkkatulehduksia, jotka voivat vaatia antibioottikuurin. Ennen lääkityksen aloittamista yhteys eläinlääkäriin.

Vasikoilla esiintyy jonkin verran paiseita, niveltulehduksia ja yskää, jotka voivat vaatia antibioottikuurin.

Ripuloivilta vasikoilta on löydetty Eviran tutkimuksissa kokkideja, minkä takia vasikkakarsinoiden puhdistusta ja desinfiointia on tehostettu. Käytössä on kokkideihin tehoava desinfiointiaine Neopredisan.

- f) Ohjeet terveydenhuollosta vastaavan eläinlääkäriin toteamien tavanomaisesti ilmenevien

sairauksien tai yksittäisten pito-olosuhteisiin liittyvien sairastapauksien hoidosta. Ohjeista on

käytävä ilmi, millaisten oireiden ilmetessä hoitaja saa ryhtyä lääkityksiin, lääkevalmiste, lääkkeen annos ja lääkekuurin pituus, eläinten tuotantovaihe ja ikäryhmä sekä lääkkeelle määrätty

varoaika.

Tavoitteena on, että suurin osa utaretulehduksista lääkittäisiin umpeenpanon yhteydessä, mutta aina ei ole mahdollista odottaa niin kauan, *S agalactia* on hoidettava heti jollei lehmää poisteta.

Lisäksi lypsykauden ajan utaretulehduksia lääkitään tarvittaessa erillisten suunnitelmien mukaan

( katso liitteet )

Tilalle jätettyjen lääkkeiden käyttöohjeet:

Penovet vet 300 mg injektioneste, suspensio

- Käyttö lehmille 40 ml ( max 600 kg lehmä ), yli 600 kg painaville 50 ml  
lihakseen kerran päivässä 5 pvn ajan liitteessä mainittuihin käyttötarkoituksiin
- varoaika teurastus 14 vrk, maito 6 vrk. Luomussa varoajat kaksinkertaiset, omistaja merkitsee
- säilytys: jääkaapissa ( 2 – 8 C ). Avattu pakkaus käytettävä 7 pvn kuluessa.

Carepen vet 600 mg intramammaarisuspensio lypsävälle lehmälle

- käyttö: 1 tuubi tulehtuneeseen utareneljännekseen 1 - 2 kertaa päivässä 3 – 5 pvn ajan  
utaretulehdukseen ( koska luomu- varoajat, voi käyttää aamuin illoin, yleensä kerran  
vuorokaudessa riittää )
- varoaika: teurastus 3 vrk, maito 6 vrk, luomussa kaksinkertaiset
- säilytys: alle 25 C
- Agalactian uusi hoitosuositus: tuubit kaikkiin neljänneksiin kerran päivässä 3. pvnä.

Dinalgen vet 150 mg/kg injektioneste, liuos naudalle

- tulehduskipulääke
- käyttö: 1 ml / 50 kg lihakseen kerran päivässä 1 – 3 päivän ajan
- utaretulehdusten ja jalkavaivojen tukihoitona
- ota yhteys eläinlääkəriin, jos eläimellä epäillään olevan maha- suolikanavan ongelmia
- varoaika: teurastus 2 vrk, maito 0 tuntia ( liha luomussa 4 vrk )
- säilytys: ei erityisiä säilytysohjeita. Avattu pakkaus käytettävä 28 vrk kuluessa

Umpimycin vet intramammaarisuspensio

- umpeenpanovalmiste
- käyttö: 1 tuubi jokaiseen utareneljännekseen umpeenpanon yhteydessä viimeisen lypsyn jälkeen

- liitteissä mainittuihin käyttötarkoituksiin, agalactiae- saneerauksen ajan kaikille lehmillä
- varoaika: teurastus 9 vrk, maito 37 vrk annostelusta / 36 tuntia poikimisesta ( huom luomu! )
- säilytys alle 25 C

#### Orbenin retard vet 500 mg intramammaarisuspensio

- umpeenpanovalmiste, penisilliinille resistentteihin bakteeritulehduksiin
- käyttö: 1 tuubi jokaiseen utareneljännekseen umpeenpanon yhteydessä viimeisen lypsyn jälkeen liitteessä mainittuihin käyttötarkoituksiin
- varoaika: teurastus 1 vrk, maito 47 vrk annostelusta, 5 vrk poikimisesta ( huom luomu !)

#### Alamycin LA vet 200 mg/ml injektioneste naudoille, 100 ml

- laajakirjoinen pitkävaikutteinen antibiootti
- sopii vasikoiden paiseiden, niveltulehdusten ja hengitystietulehdusten hoitoon ( Eviran ohjeistus )
- käyttö: 1 ml / 10 kg joka toinen päivä 1 – 3 kertaa.
- varoaika: teurastus 21 vrk, maito 7 vrk
- säilytettävä valolta suojattuna alle 25 C, avattu pullo käytettävä 28 vrk kuluessa

#### Orbeseal / Noroseal

- antibiootiton umpeenpanovalmiste suojaamaan umpeenpano- ja poikimisvaihetta umpeenpanovalmisteen lisänä tai pelkästään
- käytetään umpeenpantaessa viimeisen lypsyn ja umpeenpanotuubin jälkeen
- ei varoaikoja
- säilytetään huoneenlämmössä

#### Vetox inj. 10 ml

- maidon irrotukseen hiehoilla ja voimakkaassa utaretulehduksessa jos pidättävät maitoa
- 1 ml lihakseen 5 – 10 min ennen lypsyä

- ei varoaikoja
- säilytetään huoneenlämmössä

Mamyzin vet kuiva-aine ja liuotin suspensiota varten 10 g

- Str. agalactian hoidon aloitukseen 1 pullollinen ( 37 ml ) lihakseen kahteen kohtaan 1. pvnä.
- varottava ettei mene suoneen, voi tappaa lehmän
- varoaika maidolle 4 vrk, lihalle 6 vrk. Luomussa kaksinkertaiset
- säilytys huoneenlämmössä. Sekoitetaan juuri ennen käyttöä

Geepenil vet injektiokuiva-aine 24 g ja liuotin

- sorkkatulehduksissa 20 ml ( suurelle lehmälle 25 ml ) valmista liuosta lihakseen aamuin illoin 4 – 5. pvnä.
- varoaika maidolle 2 vrk, lihalle 10 vrk. Luomussa kaksinkertaiset.
- säilytetään huoneenlämmössä. Valmis liuos säilyy 2 vrk huoneenlämmössä, jääkaapissa 5 vrk

g) Eläinten pitopaikkakohtaiset tavoitteet lääkkeiden käytölle

Tilalla pyritään pitämään varastossa alla olevat määrät lääkkeitä, ja tavoitteena on, että nämä lääkkeet riittäisivät 2 kk jakson ajaksi:

Penovet 7 x 250 ml  
Carepen 44 tuubia  
Dinalgen 4 x 100 ml  
Umpimycin 35 annosta  
Orbenin retard 8 laatikkoa  
Alamycin LA -  
Ketovet jauhe -  
Vetox inj. -  
Noroseal -  
Mamyzin 10g kuiva-aine +liuotin 10  
Geepenil 24 g kuiva-aine ja liuotin 6

Luomutila, lääkkeitä pyritään käyttämään mahdollisimman vähän.